

izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru s
pošiljanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta „ 2.60
za četrť leta „ 1.30

Naročnina se pošilja
upravnistvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva de-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 A.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 24.

V Mariboru, dne 16. junija 1898.

Tečaj XXXII.

Ravnanje c. kr. naddavkarije v Ptuj.

Ptuj, dne 12. junija 1898.

Nove davčne zakone imamo.

Zemljiščnim posestnikom podeliti bi se morale vsled teh zakonov olajšave pri dači. Vsak zemljiščni posestnik je to olajšavo že v minolem letu težko pogrešal ter željno pričakoval. Isto se godi tudi letos.

Temu se ni čuditi, če se pomisli, da je lani in predlanskim toča in povodenj uničila vse kmečke pridelke, in sicer tako, da morajo letos celo najbolji posestniki živež kupovati.

Koliko je od lani sem po vaseh govedí in konj poginilo vsled nezdrave krme, o tem še govoriti ni. Gotovo je naše ljudstvo v takih gospodarskih stiskah, kakor še dosihdóh nikoli ni bilo.

Temu navzlic pa se pri naši c. kr. naddavkariji do danes še vedno pobira in iztirjava zemljiški davek po starem predpisu! Ako kdo zahteva sploh predpis pravega davka in naklad za to leto, se nikomur ne ustreže, ampak se milostno vzame plačilo po stari meri!

Od kod neki naj jemljejo zemljiški posestniki denar za dačo? Ali gospodom pri slav. c. kr. okrajnem glavarstvu v Ptuj in pri c. kr. naddavkariji v Ptuj ni znano, da zemljiški posestnik danes nima prav nobenih dohodkov in da si ne more nikjer dobiti denarja?

Pri c. kr. naddavkariji v Ptuj sedi toliko uradnikov, da bi bili že davno lahko izvršili vse priprave za postavno dovoljen odpis

zemljiškega davka in za pravilen predpis letošnjega davka!

Ta zamuda ni opravičena in se ne da nikakor opravičiti! Treba je, da tu poseže vsaka občina po svojem zastopu vmes. Mi svetujemo vsem občinskim odborom, da takoj sklenejo in odpošljejo na c. kr. namestnika v Gradcu pritožbe pismeno ter v teh zahtevajo postavno dovoljen odpis pri zemljiškem davku in pravilen predpis tega davka za letošnje leto.

Ni misliti, da bi take pritožbe na c. kr. namestnika ostale brez uspeha, ker je pričakovati, da bodo te pritožbe podpirali na pristojnem mestu vsi deželni in državni poslanci! —

Če pa se občine ne bi ganile in bi se bale malega truda, katerega povzročijo take pritožbe, ostalo bode gotovo vse pri starem glede davkov. Torej nikar rok križem držati, ampak na delo!

Avstrijsko-ogrška nagodba.

III.

Doslej smo govorili o avstrijsko-ogrski zvezi, kolikor se tiče carine; sedaj pa hočemo izpregovoriti o tej zvezi z ozirom na trgovino. Jako važnega pomena so pri naših žitnih cenah železnični tarifi. To je lahko uvideti. Središče žitne trgovine avstrijske je Budapešta, in tam se delajo žitne cene, veljavne za vso državo. V naši polovici bode torej meter-cent vedno stal ono svoto, ki jo stane v Budapešti, pomnoženo za vozarino

v dotični kraj. Čim bližji je kraj Budapešti, tem nižja cena, ker je vozarina manjša. Po železnični vozarini bi torej bilo mogoče, našemu domačemu žitu dati nekoliko več vrednosti. Ali ogrski židje so se uže bali, da bi v tostranski polovici jeli kupovati žito iz Rusije, če bi vozarina bila nekoliko višja; in kaj so torej storili, da mi vsako zrnce nehoté od njih kupujemo? Leta 1882. je ogrski trgovinski minister, ne prašaje mnenja dunajskega ravnateljstva avstr.-ogrške državno-železnične družbe, dognal s tostransko vlado pogodbo, vsled katere se morajo žita ogrske meje v naše kraje dovažati po tistem tarifu, ki je veljavna na Ogrskem. Tam pa je vozarina jako nizka. — Pa tudi na privatne železnice vedela je ogrska vlada uporabiti ves svoj vpliv; južna železnica služi povsem ogrskim interesom in ima za veliki ogrski izvoz neverjetno nizke vozne tarife. Kako bi tudi bilo drugače; vrana vrani ne izkljuje očesa, žid pa ne židu. In tako tudi po železničnem tarifu ni mogoče, našemu žitu dati nekoliko več vrednosti. Zraven tega pa so običajne takozvane refakcije, ki so navadno tajne, in po katerih železnice takim, ki mnogo izvažajo, koncem leta povrnejo velik odstotek vplačane vozarine. Malega producenta, ki toliko ne izvažajo, da bi dobil pravico do refakcij, morajo le uničiti, ker s ceno ne more nikdar iti tako nizko, kakor oni žid, ki izvažajo na veliko. Po vladnem predlogu morajo se vsi vozni tarifi dogovoriti od obeh vlad in tajne refakcije odpraviti. Ali bo kaj pomagalo, če bo nagodba sploh kedaj veljavna? Niste li vladi tarife državnih železnic tako

Listek.

Slika iz Vojnika.

Pred nekaj dnevi grem iz poštene Brezovnikove trgovine po trgu domu. In čujte, kaki razgovori zazvenijo na moja ušesa! Dva tržana, Slovenec in polu-Nemec, se razgovarjata o občinskih volitvah. Prav debele sta si tu pa tam povedala. Kar mi je ostalo v spominu, hočem tukaj naznaniti:

Purgar: «Veš, kaj je novega?»

Tržan: «No, kaj pa si zvedel? Le hitro mi povej!»

Purgar: «V kratkem bomo imeli volitve, in mi Nemci moramo zmagati.»

Tržan: «Kedaj se pa ti je to sanjalo, da boste zmagali?»

Purgar: «No, boš pa videl, koliko Nemcev bo prišlo k volitvi.»

Tržan: «Kje bi se vas le kaj vzelo? Ti menda tudi misliš z Nemci potegniti, akoravno tako nemščino lomiš, da bi je še moj psiček ne poslušal rad. Sicer pa drugi niso veliko boljši pri svoji nemščini. In še tisti, ki jo lomijo le za silo, so tako redki, da se je sam vaš župan Stallner bal, da bodo kmalu izumrli. Zato je ustanovil fabriko, da bi se več Nemcev pripravilo. To je nemška

šola, v katero lovite slovenske otroke, da bi tu bilo več Nemcev. Veš, pa posiljena reč ni dobra. — Odkod bo tedaj toliko Nemcev k volitvi prihrulo?»

Purgar: «Od vseh strani nam bodo prišli na pomoč.»

Tržan: «Zdaj že vem, kaj misliš. Stvar mi je dobro znana. Kar vas je posilil-Nemcev v trgu, ste se enkrat na prste prešteli in ste spoznali, da bo Nemcem pri občinskih sedežih kmalu odklenalo. Prejšnje čase smo Slovenci res bili tako dobri ljudje, da smo radi tako plesali, kakor so nam Nemci zagodli, pa zdaj hočemo biti Slovenci gospodarji na zemlji slovenski. Vi ste spoznali, da je to jedino pravično. Da bi pa zmago od naše strani zabranili, ste si hoteli pomagati z nepošteno zvijačo.»

Purgar: «Kaj praviš? Mi delamo z nepošteno zvijačo?»

Tržan: «Kako pa drugače. Ali ti naj to natančneje dokažem?»

Purgar: «No, dokaži mi, ako moreš in znaš?»

Tržan: «Tega mi ne moreš utajiti. Vas je bilo premalo, da bi si upali zmagati pri volitvah, zato ste tako-le napravili: Prodali ste ali bolje rečeno, razkosali ste košček zemlje, njive in travnike raznim tujcem iz Celja, Vitanja, Konjic in Laškega, da bi ti

novi posestniki dobili pri nas volilno pravico. Pa vsak pameten človek se bo smejal, ako mu povem, kaki posestniki so novi volilci. Toliko zemlje je na vsacega prišlo, da če se na svoje posestvo vsede, njegove noge na njivico tretjega sosedu segajo.

Purgar: «Kaj se boš norčeval? Ali ne veš nič drugega?»

Tržan: «Ali menda ni res, kar pravim! Nekateri izmed novih volilcev plačuje 1 kr., reci: jeden krajcar letnega davka, (takih je več in med njimi neki vitanjski Edvard Mulej.) Drugi plača od svojega novo pridobljenega zemljišča cela dva krajcarja davka (takih je devet; med njimi je tudi vitanjski zdravnik dr. Lautner, Franc Findenig, laški dr. Adolf Mravlag). Zopet drugi so si toliko zemlje pridobili v trški občini, da na leto plačujejo po 3, 6, 8, 10 krajcarjev davka. Kako veliki so novi posestniki in novi volilci, to si lahko preračuni še tisti, ki še metra nikoli videl ni. No, vi purgarji pač znate, kakor tisti Miha, ki je tele s svedrom kral.»

Purgar: «Kdor zna, pa zna. Pri volitvi se bomo pa le vsi videli in Nemcev bo le veliko prišlo.»

Tržan: «Ne hvali dneva pred večero m. Znabiti bodo vsi ti posiljeni volilci rajše do ma

nizko nastavi? In zakaj se prepovedujejo le tajne refakcije, a ne refakcije sploh? Ali javne refakcije malemu kupčevavcu ali producentu ne škodujejo?

Važna je določba glede na promet z živino med obema državnima polovicama. Doslej takih določb ni bilo, in vsled tega so Ogrski nam, pa tudi skozi naše dežele v inozemstvo živino uvažali, je-li ta bila zdrava ali ne. To pa je bilo naši trgovini z živino v veliko kvar, ker pogostokrat bila je prav iz Ogrske došla živina uzrok, da so sosedne države svoje meje uvozu naše živine zaprle, ali celo smatrale naše dežele za okužene; vsled tega je cena naši živini šestokrat jako padla in škoda naša bila ogromna. Veljati ima sicer tudi za naprej, da ne moremo zabraniti vhoda ogrski živini v Avstrijo, toda izkazati bi se moralo o vsaki vpeljani živali, da prihaja iz popolnoma zdravega okraja, ter da jo je naš avstrijski zdravnik za živino pri vходу spoznal kot zdravo. Da pa se smemo na ogrske izkazke zanašati, izgovorila si je naša vlada pravico, da sme po naših zdravnikih dati preiskavati ondotne naprave ter se prepričevati, ali se na Ogrskem vestno postopa ali pa ne.

Tudi z ozirom na trgovino z živili smemo dogovor naše vlade z ogrsko odobravati. Znano je, da se dandanes uže skoro vsako živilo ponareja ali pači: moka, surovo maslo, mleko, sir, maslo, svinjska mast, vino, olje i. dr. K žitu meljejo sadro (gips), kremenec, fižol, surovo maslo, takozvani margarin, ki se po tovarnah nareja iz govejega loja ter barva z orleanom, da je videti kakor pristno, vino se umetno kemično sestavlja itd. Seveda taki proizvodi škodujejo žolodcu kakor mošnji, ker niso tretjino tega vredni, kar stanejo. Najstarejša izmed goljufij, ki so jele iti na veliko, je ona z vinom. Radi tega je uže l. 1880. naša avstrijska vlada izdala za to državno polovico glede na napravo in prodajo umetnega vina zakon in naredbo k temu zakonu. Leta 1896. pa je uže bila primorana izdati zakon uravnavaoče postopanje v trgovini z živili sploh; tudi ta zakon se vina zopet tiče. Avstrija je torej doslej »nekaj« storila v varstvo pristnih živil; ali to »nekaj« tudi kaj pomaga ali ne, to je drugo vprašanje. Z ozirom na živila, ki se proizvajajo v tostranski polovici, sta omenjena zakona uže menda kolikor toliko koristila; toda znano je, da nekaterih živil dobivamo skoro vse, kar potrebujemo, drugih zopet jako mnogo iz Ogrske, ki pa doslej nima zakonov varujočih pristna živila. Pri nas je na pr. sicer tudi dovoljeno narejati in prodajati umetno vino, ali le kot tako, ne pa umetno za pristno;

kašo pihali, kakor pa k volitvi prišli. Naši slovenski poslanci so se že na Dunaju pri ministru pritožili in, ako je še kaj pravice na svetu, se bodo še vsi trški Nemci za ušesi praskali.»

Levom v razmesarjenje.

Zgodovinska povest. Prevel Krutogorski.

(Dalje.)

Za ribiško selo so nastopili hudi časi. Vsi so bili dolžni bežati: možje, ženske in otroci, — vsi, ki so bili Kristusove vere v malem ribiškem selu, ležečem na morskem obrežju, pičlo uro hoda od Kartagena. Mirno življenje ribičev je bilo namreč razrušeno z novim ukazom cesarja Decija, kateri je zahteval, da se morajo v državi izvrševati stari obredi v vsi svoji preobilni strogosti, a kristjane pa je proglasil za sovražnike cesarstva in puntarje, preteč jim, če se ne bodo pokorili cesarjevi volji, s sramotno smrtjo. Bil je določen čas, ob katerem so morali priti vsi kristjani, zabilježeni v spisih, pred magistrat ter se odpovedati svoji veri. Kristjani se sicer niso ustrašili povelja in še bežati niso mislili, vesele se da bodo mogli trpeti za Kristusa. Toda baš istočasno je prišlo naročilo od kartagenskega škofa, kateri je svetoval kristjanom bežati, češ, da še ura

kdor to dela, mora biti kaznovan; na Ogrskem pa se sme umetno vino prodajati za pristno, ne da bi se kaznovalo. In tako dobivamo iz Ogrskega mnogo umetnega vina in sploh mnogo umetnih ali popačenih živil za pristno blago, katero kot tako plačujemo, in ki naše izpodriva in se na slab glas spravlja. Po novi nagodbi bi se za obe državni polovici imeli izdati enake zakone namenjeni v varstvo pristnih živil.

Gotovo pameten je tudi člen nove pogodbe, po kojem se uravna konzularni urad. Konzuli so namreč uradniki, ki so od celokupne države nastavljeni na najmenitnejših svetovnih trgoviščih v varstvo trgovinskih koristij avstrijsko-ogrške države. Ta hip ima naša država na meroma 500 mestih konzulate. Dosedaj sta pri tej uredbi imela besedo le trgovinska ministra, odsihmal pa bi naj tudi kmetijska ministra imela pravico vtikati se v konzulatne zadeve. Prav tako. Tudi se hočejo odslej konzulatom prideljvati kmetijski veščaki, ki bi imeli opazovati ondotni razvoj trgovine s kmetijskimi in gozdarstvenimi pridelki, ter svoji vladi marljivo poročati, da ta na podlagi takih poročil lahko ukrepa, kar je državi v korist. Mnogokrat se na pr. zgodi, da se je katero leto ta ali oni pridelek ravno pri nas dobro obnesel, dočim ga po sosednih državah pomanjkuje. Mi tega ne vemo, in inozemski kupci, ki so privreli k nam, nam to, za kar bi lahko dobili ogromne svote, izderejo iz rok za mal denar. Takim škodam naj se po tej uvedbi pride v okom.

In končno naj še, predno pridemo na druge točke, pohvalno omenimo oni člen pogodbe, ki daja tudi kmetijskima ministroma pravico, dogovarjati se z ministrom za zunanje stvari in s trgovinskima ministroma o vsebini carinskih in trgovinskih pogodb ter te-le določevati. Žalibog jih doslej pri sklepanju take pogodbe nikdo ni vprašal sveta, sicer bi naša država menda ne bila sklenila z Italijo tako nizke carine za italijansko vino, ki nam je na toliko škodo.

Iz državnega zbora.

Dunaj, 14. junija 1898.

Državni zbor je prekinil za negotov čas svoje delovanje, boljše rečeno, ustavil je popolnoma svojo delavnost. Vlada se je zdaj prepričala o trmoglavosti nemških nasprotnih strank, ki ne pripustijo, da se izvoli večkrat imenovani jezikovni odsek, ki naj izdela jezikovno postavbo, pravično vsem avstrijskim narodom.

Vse nemške stranke — iz-

volje Božje zanje ni prišla. Ubogali so. Ko so prišli po nje vojaki rimskega namestnika, je bilo selo pusto, kakor da je izumrlo.

Kam so se skrili prebivalci?

Daleč od obrežja, na odkritem morju, se je dvigal iz vode samotni kamenit otok, — pravzaprav ogromna kamenitna stavba. S čolnom se je bilo možno pripeljati okoli nje v jedni uri. Navpično so padale v morje njene mračne, gole stene; ob burji se je vanje zaganjalo morje, ob tihem vremenu oblival jih je priliv se svojo belo peno in nikoli se ni človeška noga stopila na puščoben otok, le orli in jastrebi so gnjezdili na njegovih visočinah.

Nek mlad ribič izmed kristjanov je bil za časa ribarjenja zasačen od burje, katera je zanesla njegov čoln v odkrito morej. Srečno se je boril z viharjem, in ko se je le-ta ulegel, ni vedel kje se nahaja. Nebo je bilo namreč povsem oblačno, kajti pri vedrem nebesu bi lahko po solncu spoznal, kje leži obrežje. Veter je prignal njegov čoln k osamelemu otoku. Tu je ribič zapazil, da se z jedne strani skale umikajo na znotraj in tvorijo nekako malo pristanišče. Morje je bilo mirno, ribič je plul tjakaj in mislil zasidrati, ko je mahoma zazrl v navpični skali ozko polokroglo votlino. Smelo je vesljal tjakaj. Votlino je kmalu preplul in glej, mladi

vzemši nemške katolike — nočejo sprave s Slovani, temveč nadvlado nad njimi. Izmed krščanskih socialstov smo slišali te dni besedo: »Nemški jezik mora postati državni jezik v Avstriji, potem šele bo mir«. Tej terjatvi se ne morejo in se ne smejo nikdar udati avstrijski Slovani, sicer si izkopljemo sami svoj grob. Kakor delajo na Ogrskem Mažari s slovenskimi narodi in jih siloma spreminjajo v Mažare; kakor počenjajo Prusi s Poljaki, katerim jemljejo njihova posestva ter izročajo Nemcem; enako bi se godila nam Slovanom, če pripoznamo nemški jezik na kateri koli način kot državni jezik.

Vlada je torej izprevidela, da s samim ropotanjem ne gre dalje. — V pondeljek 13. junija je izdala razglas, da je državni zbor preložen. To ima nekaj dobrega na sebi. Če se morda v bližnji bodočnosti sklene mir med Čehi in Nemci in se skliče zopet državni zbor, ne bo potem treba voliti novega predsedništva in ne vlagati vnovič raznih postavnih načrtov; moglo se bo o teh stvareh obravnavati, ki so se dozdej predložile državnemu zboru. Kaj pa takrat, če vlada ne napravi miru med Čehi in Nemci? Kdo bi mogel na to vprašanje že danes odgovoriti?

V torek 14. junija je bilo v zbornici silno živahno, četudi ni bilo seje. Vsi klubi so zborovali ter se posvetovali; nekateri so imeli celo seje pred- in popoldne. Parlamentarna komisija večine je imela dolgo sejo, v kateri je sklenila, objaviti razglas na volilce. V tem razglasu naznanja večina, da je vse storila, kar ji je bilo mogoče, da napravi mir v zbornici. Izvolila je namesto poprejšnjih predsednikov novo predsedništvo, nad katerim se Nemci ne morejo spodtikati. Nov predsednik, dr. Fuchs, je preklical veljavnost lanskega zborničnega sklepa, da se naj poslancirogovileži pomečejo iz zbornice; nadalje se je pripustilo, da so smeli govorniki v jezikovni razpravi govoriti o stvareh, o katerih bi se ne smelo razpravljati. Večina državnega zbora je srčno želela, naj se obravnava o silno važnih vladnih predlogah, ki so našim bralcem že dobro znani: o odpravi desetka pri zapuščinah, o odpravi mitnine, o odpravi kolek za koledarje in časopise, o državnem proračunu itd.

Predsednik državnega zbora je sklical vse načelnike raznih strank, naj se dogovoré ter dovolijo mirno razpravo o teh stvareh, ki bi bile Nemcem ravno tako koristne kakor Slovanom; vse zastonj! Nemski prusaki so soglasno odbili to ponudbo. Kako silno propada naše gospodarstvo vsled obstoječih razmer, je razvidno iz tega, da dozdej znaša

ribič je zrl pred seboj majhen skalnat otok. Skale so bile proti notranjem jezercu lepo zložne in porasle z drevjem in grmovjem, kojih semena je zasejal todi veter. Tanka struja liki kristal čiste vode se je vila po trati na otoku in žuboreč padala v jezero. Niti jeden zvok ni rušil mrtve tišine tega otočiča.

Mladi ribič je po kratkem odmoru srečno dospel do obrežja in je povedal svojem o svoji čudni iznajdbi; no bodisi da njegovemu pripovedovanju niso verjeli, ali niso pripisovali dosti važnosti, le poslušali so ga in — pozabili.

Le-sem se je skrila zdajci mala kristjanska občina, sledeč ribiču kot kažipotu. Dvajset mož, devetnajst žensk in štirinajst otrok — skupaj toraj trinpetdeset duš — se je izročilo morju, koje usmiljenjše kakor ljudje, jim je dalo varno zavetišče. Ubežniki so vzeli s seboj mreže, razno domače orodje in nekaj moke, vina in sočivja. Na največjem čolnu se je nahajal leseni križ, okoli katerega so se navadno zbirali k molitvi in opravljali duhovne pobožnosti. Bil je mesec maj in ni se bilo bati viharjev. Vsled ugodnega vetra so že proti večeru zazrli pred seboj skalo, ali se ji niso upali bližati, ker je bilo morje nemirno. Vso noč so bili jadrali okoli otočka, in šele proti jutru, prepri-

izvoz našega blaga za 25 milijonov manje, kakor v enakem obroku pretečenega leta. Vsem avstrijskim narodom bi bilo v neizmerno korist, ako se uveljavijo večkrat omenjeni postavniki načrti. Tudi z Ogrji bi se dala zdaj skleniti ugodnejša pogodba. Okoli 14 milijonov bi nam bilo manje plačevati letnih skupnih stroškov, kakor smo jih plačevali dozdaj. Vse to bi se bilo zdaj lahko doseglo; toda trmoglavni nemški prusaki niso dovolili razprave o teh zadevah. Večina državnega zbora, ki zdaj zopet skupaj drži, toraj ni kriva, da se ni moglo nič storiti za blagor naših volilcev.

To hoče povedati razglas večine držav. zbora do naših volilcev. Vse škode, katero bodo naša ljudstva še nadalje trpela, so krivi poslanci, ki trobijo v Schönererjev in Wolfvrog. In ti poslanci so nemški liberalci in nemški narodnjaki. Avstrijska zgodovina bo še enkrat ostro sodila čez nje!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Vsi dunajski šolarji se bodo v slavnostnem obhodu poklonili presvetlemu cesarju, da mu s tem izrazijo svoje veselje nad njegovim 50letnim vladanjem. — Na Dunaju se je ustanovilo slovansko trgovinsko društvo, ki hoče raztegniti trgovsko organizacijo po celi Avstriji ter slovanski trgovini pripomoči do boljše bodočnosti.

Češko. V Brnu so slavili Čehi učenjaka-rojaka Palackyja. Brnski Nemci so pozdravili došle goste z žvižganjem, palicami, kamenjem in gnjilimi jajci. Posebno jim je bodel v oči praški župan, dr. Podlipny. In nemška omika bi nam naj bila v vzgled!

Koroško. Tudi celovski mestni zbor je izrekel soglasje z razpuščenim graškim mestnim zborom. Ali je sedaj lažje pri srcu modrim celovskim očetom? — V Št. Janžu v spodnjem Rožu je pri občinskih volitvah zmagala slovenska stranka, čeprav so nasprotniki uporabljali vse zvijače, da premagajo Slovence.

Kranjsko. Nova topničarka vojašnica v Ljubljani bo imela na prvem mestu slovenski napis. — Škof dr. Jeglič so obiskali tudi delavske hiše. Ljudstvo je občudovalo prijaznost skofovo z delavci.

Goriško. Nemški listi so pisali, da slovenski poslanec, grof Coronini, iz nemarnosti ne prihaja k sejam državnega zbora. Dokazalo se je, da je grof bolan in s tem se

čavši se, da jih nihče ne zasleduje, so se odločili kreniti k votlini. Drug za drugim so prepluli temni prehod. Stopivši na suho, se je mala občina zbrala okoli svojega predstojnika in oglasila se je zahvalna pesem Gospodova. Za tem je bil vsajen v zemljo križ. Može so posekali nekaj dreves, si postavili kolibe, podobne hišicam in v mraku so legli spat z zavestjo, da so todi varnejši, nego kjerkoli si bodi na zemlji. O pomanjkanju ni nihče mislil, kajti morje jim je dajalo obilo rib in drugih morskih prebivalcev, a s seboj pripeljanega živeža je pri zmerni rabi zadostovalo za mnogo tednov.

II.

«Pogasite ogenj! Jadro je vidno!» ta klic se je često razlegal na malem otoku s površja skale, na kateri je celi dan stražil čuvaj, opozarjaje tovariše na ladijo, ako se je prikazala na morju. Ognji so brž ugasnili, da bi dim ne izdal na otoku prebivajočih, in kristjani so preživeli nekoliko nemirnih minut, dokler se jadro ni skrilo iz vida.

Danes je spet zadonel z vrha svareč klic in ognji so ugasnili. Pred tlečimi ostanki ognjišča je sedela Perpetua, njej nasproti Anton, predstojnikov sin. Bil je to priprost ribič, ne znajoč ne čitati ne pisati, a jeden najboljši svoje stroke. Morje ga je že zarana

je tudi opetno dokazalo, da nemški listi radi lažejo o Slovanih.

Trst. Proti slovenskemu skofu tržaškemu rujejo Italijani vseh stanov neprestano. Nezdrav je narod, ki ne spoštuje svojih zakonitih predstojnikov!

Vnanje države.

Vojska. Špancem se slabo godi na Kubi. Amerikancem se je celo posrečilo izkrcati 600 vojakov na suho, ki se sedaj bojujejo s španskimi četami za morská pristanišča. Tudi na filipinskih otokih jim sreča ni milejša. Na morju preže na Španjce ameriškanske ladije, na suhem pa se jim je boriti z domačimi ustaši. Doma na Španjskem vlada zaradi teh neuspehov velika nevolja nad sedanjim ministerstvom, katero dolžijo, da je s svojo počasnostjo veliko zakrivilo na nesreči španske domovine. Ustaši vzdigujejo tudi na Španjskem vedno bolj drzovito svoje uporne glave.

Nemško. Na Nemškem se je razvilo veselo volilno gibanje. Najbolj živahno je med socijalisti in katoličani. — Nemški cesar bo potoval v Jeruzalem, da obiše sveto deželo.

Francosko. Še vedno se ne ve, ali bo dobila sedanja vlada dovolj močno večino v zbornici ali ne. Ako se hoče vzdržati, opirati se bo morala tudi na monarhistično in katoliško stranko. Zadnja poročila pa pravijo, da misli sedanje ministerstvo odstopiti, in Ribot bo dobil nalogo, sestaviti novo vlado.

Rusko. Ruska vojna moč se tako množi, da postaje sosedom veliko število ruskega vojaštva nadležno. — K ruskemu carju pride na obiske bolgarski knez Ferdinand, da se opraviči pred carjem zaradi svojega zadnjega izleta v Carigrad.

Grško. Turške čete so zapustile pri zadnji vojski zasedana grška mesta v Tesaliji. — Sedaj bodo zopet države pritiskale na Turčijo, da dobi Kreta samoupravo. Grški prestolonaslednik ima veliko upanja, da pride kot guverner na Kreta.

Cerkvene zadeve.

† Anton Čeh,

vzgleđ krščanskih mladeničev.

«Človek je kakor trava na polju, kakor roža pricvete in zopet hitro odcvete, in ne ostane.» Te besede sv. pisma so mi prišle na

naredilo trdnega in možkega, in utrdilo njegovo telo in dušo. Bil je močan, krepkega zdravja, visoke rasti, lepega telesa, ali posebno lep se ni mogel imenovati. A izraz dobrodušnosti je krasil njegovo sveže, cvetoče lice.

Pravil ji je, da jim je živež pošel in da so može danes zjutraj sklenili poslati dva izmed njih v Kartago po moke in vina.

«No, ti ostaneš tukaj, ne pojdeš v Kartago?» je razburjeno vprašala mahoma ona.

«Osoda je zadelá mene in Katona,» je odvrnil on.

«Ne, ti ostaneš, ti moraš ostati!» je zopet izpregovorila. Me ne potrebujemo ne vina ne moke. Cesar nimajo možki, brez tega morejo izhajati i ženske. Idi, prosi svojega očeta, naj pošlje mesto tebe koga drugega. Tebe poznajo v Kartagi. Može niso pomislili na to, da si ti najčesče izmed vseh nosil ribe na trg. Tebe spoznajo, primejo in izgubljen si.»

Ona ni govorila samo z besedami, no, tudi s pogledi. Srce mladeničevo je radostno utripalo. Cesar se ni smel nadejati, o čemur si niti misliti ni upal, to se mu je sedaj dozdevalo uresničeno. Ta deklica, na kojoj je bil vajeñ gledati, kakor na nekaj višjega, je jasno pokazala, da ji je on ljubši nego drugi mladeniči . . .

misel, ko sem zagledal v sredo, dne 18. maja, belobarvano rakev, katera krije telesne ostanke blagega in bogoljubnega mladeniča Antona Čeha. Da, mladenič v najlepših letih, v cvetu svojega življenja, moral se je posloviti od ljubega očeta, od sester, od svakov, ločiti se od svojih dragih mu tovarišev in prijateljev ter se preseliti tje v neznanu mu večnost.

Ker je bil ranjki v resnici pošten in bogoljuben mladenič, zato mu naj bo na tem mestu postavljen majhen spomenik! Luč sveta je zagledal pokojni Tone dne 19. maja 1873. Njegova zibelka mu je tekla v hiši poštenih, ter bogoljubnih starišev Čehovih, po domače Gazdečevih, v Župetincih. Prva mladeniška leta je preživel doma pri svojih stariših, kateri so ga prav skrbno in lepo odgojevali in pozneje v domačo solo poslali, v kateri se je tako pridno in skrbno učil, da je bil vedno prvi med tedanjimi svojimi součenci.

Ko je iz šole izstopil, je prav pridno pomagal svojim starišem pri domačem delu, dokler se ni šel potem kovačije učiti. Kot kovaški pomočnik je popustil težko kovaško delo, ter se začel zidarskega učiti. Letos je pa šel 20. marca kot zidarski pomočnik v Maribor delat. Zdravja ravno ni bil trdnega, kar se mu nenadoma 22. aprila izpusti kri na uste, tako da je kar sesedeno kri bljuval. Drugi dan 23. aprila se zopet loti dela ne sluteč nič hudega.

Pri delu pa se mu zopet vlije kri, tako da ni mogel več delati. Potem se je podal k svoji sestri v Razvanje zunaj Maribora, kjer se je vlegel v posteljo, iz katere pa ni več ustal. — Ker je slutil, da ne bode več ozdravel, zato je zelo želel ter prosil, naj bi ga domov zapeljali v njegovo rojstno župnijo, Sv. Antona v Slov. goricah, da bi na domačem pokopališču počivali njegovi telesni ostanki, kar se mu je tudi izpolnilo dne 4. maja.

Doma je potem še celih 11 dni potrpežljivo prenašal hude bolečine. Previden s sv. zakramenti za umirajoče je bil v svoji 22 dni trajajoči bolezni dvakrat, prvič v Razvanju in zadnjič doma.

Bil je popolnoma v božjo voljo udan ter je 16. maja zjutraj četrt na eno, mirno v Gospodu zaspal, v 25 letu svojega življenja.

Ti, o Bog mu vsmiljen bodi
Milo ga, o Jezus, sodi,
Dušo v večni pokoj vodi!

Tako je preminil blagi mladenič, katerega so dičile nad vse posnemanja vredne lastnosti. Rajni Tone je bil mirnega značaja; on se ni brigal za hrupeče veselje, ne za razgrajajoče tovariše, ampak je cvetel kakor ponižna vijolica v vrtu Gospodovem. A poleg tega mir-

Prijel jo je za roko . . . A Perpetua si je osvobodila roko in rekla dvignivša se s svojega mesta:

«Sem li jaz dolžna govoriti z možmi, da ostanete? Vi niste pomislili na nevarnost, koji se podvržemo i mi z vami vred, ako vas spoznajo.»

«Nič ne pomaga,» je odgovoril. «Ne samo nedostatek kruha in vina vsodbuja može odposlati naju, midva sva tudi dolžna poizvedeti, kaj se je zgodilo z ostalimi kristjani v Kartagi. Morebiti se je prvo preganjanje poleglo; morebiti je ljuti ukaz cesarjev izpremenjen. Starejši si iz globine srca žele vsi odtod, zlasti ženske. Jaz moram iti, jaz in Katon. Ne pomaga ničesar.»

«A kedaj odrineta?»

* * *

Smešnica.

«Veš, draga moja, kamela je taka žival, katera cel teden brez pijače dela,» pripoveduje pijanček svoji zakonski polovici: «To ni nič posebnega, dragi moj,» zavrne ga ona, «jaz poznam kamelo, katera brez dela cel teden pije.»